

09 Hydref 2015

Teitl y papur:	Diweddariad ynghylch y Rhaglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd
Cyfeirnod y papur:	Papur B B 54.15 (Eitem 4 ar yr agenda ynghylch Busnes)
Paratowyd y papur gan:	Cyflwynydd: Trefor Owen, Cyfarwyddwr Gweithredol, Gwasanaethau Cenedlaethol Awdur: Jeremy Parr, Pennaeth Rheoli Perygl Llifogydd a Pherygl Gweithredol, Gwasanaethau Cenedlaethol

Diben y papur:	Gwybodaeth
Argymhelliad:	Nodi: <ul style="list-style-type: none"> - y cynnydd a wneir o ran y Rhaglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd a'r cynlluniau ar gyfer 2016/17, - y risgiau a'r effeithiau sy'n gysylltiedig ag ansicrwydd ynghylch y gyllideb gyfalaf ar gyfer y blynyddoedd sydd i ddod
A oes angen penderfyniad?	Amherthnasol

Effaith: Dylid nodi na fydd pob pennawd efallai'n berthnasol i'r pwnc	<p>Effaith ar yr amgylchedd: Rydym yn buddsoddi yn y gyllideb gyfalaf ar gyfer rheoli perygl llifogydd er mwyn lleihau perygl llifogydd i bobl Cymru. Rydym yn gwneud hynny gan ystyried yr amgylchedd yn llawn, gan chwilio gymaint ag sy'n bosibl am opsiynau ffafriol i'r amgylchedd sy'n cynnig mwy nag un fantais. Os ydym yn effeithio'n andwyol ar yr amgylchedd, rydym yn lliniaru'r effaith honno drwy, er enghraifft, ddarparu cynefin lliniarol mor agos ag sy'n bosibl i'r safle.</p> <p>Effaith ar yr economi: Mae amddiffynfeydd rhag llifogydd a gwaith rheoli perygl llifogydd yn cael effaith gadarnhaol ar yr economi drwy ddarparu swyddi yn ystod gwaith dylunio ac adeiladu a thrwy leihau effaith (a chost) llifogydd ar fusnesau, seilwaith ac eiddo.</p> <p>Effaith ar y gymuned: Mae ymyriadau rheoli perygl llifogydd yn cael effaith gadarnhaol yn gyffredinol ar gymunedau, drwy leihau perygl llifogydd. Gall effeithiau negyddol lleol ddod i'r amlwg, e.e.</p>
--	--

	<p>sŵn ac aflonyddwch yn ystod gwaith adeiladu, neu effeithiau gweledol amddiffynfeydd newydd, ond mae'r manteision yn fwy o lawer na'r effeithiau negyddol hynny.</p> <p>Effaith ar wybodaeth: Rydym yn ceisio defnyddio dulliau gweithredu newydd a thechnoleg newydd os ydynt wedi'u profi ac os ydynt yn briodol ac yn fuddiol o ran cost.</p>
--	---

Mater

1. Diben y papur hwn yw rhoi gwybodaeth i'r Bwrdd am y prosiectau allweddol a ariennir o'r gyllideb gyfalaf ar gyfer rheoli perygl llifogydd, a thynnu sylw at y risgiau sy'n codi o ansicrwydd ynghylch cyllidebau'r blynyddoedd sydd i ddod.

Crynodeb

2. Mae'r Rhaglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd yn weithgarwch o bwys i Cyfoeth Naturiol Cymru. Mae gan ymyriadau rheoli perygl llifogydd, gan gynnwys gwaith adeiladu a chynnal a chadw amddiffynfeydd rhag llifogydd neu ddulliau eraill o leihau perygl llifogydd, broffil uchel ymysg aelodau'r cyhoedd ac ar lefel wleidyddol hefyd. Mae'r Rhaglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd yn elfen sylweddol o gyllideb flynyddol Cyfoeth Naturiol Cymru ac o weithgarwch y staff, a'r gyllideb ar gyfer 2015/16 yw £20 miliwn. Mae'n bwysig bod y Bwrdd yn cael gwybod am y prosiectau allweddol y mae'r rhaglen hon yn eu cyflawni. Mae enghreifftiau wedi'u cynnwys yn Atodiad 1 y papur hwn.
3. Ceir ansicrwydd sylweddol ynghylch cyllideb y flwyddyn nesaf (a'r blynyddoedd sydd i ddod) ar gyfer y rhaglen gyfalaf, ac mae hynny'n cael effaith sylweddol ar y gwaith o gynllunio a gweithredu rhaglen gyfalaf effeithlon. Y rheswm am hynny yw bod y gwaith o ddatblygu a chyflawni prosiectau cyfalaf fel rheol yn ymestyn dros sawl blwyddyn ariannol.

Cefndir

4. Yn bennaf, mae'r Rhaglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd yn ariannu gwaith buddsoddi mewn asedau i leihau perygl llifogydd i gymunedau. Mae hynny'n cynnwys adnewyddu asedau cyfredol ac adeiladu cynlluniau newydd i leihau llifogydd, gan ddefnyddio technegau peirianyddol 'caled' a 'meddal' lle bo hynny'n briodol. Mae hefyd yn cynnwys buddsoddi mewn gweithgareddau eraill megis gwaith modelu er mwyn dadansoddi perygl llifogydd, a buddsoddi mewn seilwaith ar gyfer rhagweld llifogydd a rhybuddio yn eu cylch.
5. O safbwynt prosiectau mawr, yn 2015/16 disgwyli'r y byddwn yn cwblhau gwaith adeiladu yn Portland Grounds (Aber Afon Hafren) (sy'n werth cyfanswm o £2.1 miliwn), Dolgellau (£5.3 miliwn) a Chaerllion (£0.6 miliwn).
6. Rydym yn parhau i wneud gwaith ar gynlluniau ym Mhontarddulais (sy'n werth cyfanswm o £4.9 miliwn), Tabbs Gout (£1.6 miliwn), Rhisga (£1.7 miliwn), Llanelwy

(£7.0 miliwn), Crindai (£10.5 miliwn) a'r Rhath (£11.3 miliwn). Disgwylir y bydd yr holl brosiectau hyn yn cael eu cwblhau yn ystod blynyddoedd diweddarach.

7. Mae Atodiad 1 y papur hwn wedi'i ddarparu er gwybodaeth ac mae'n cynnwys enghreifftiau o brosiectau diweddar a phrosiectau sy'n parhau. Mae Atodiad 2 yn darparu gwybodaeth am yr amserlenni ar gyfer prosiectau allweddol sy'n parhau (dylid nodi bod yr amserlenni hyn yn amodol ar gael cadarnhad ynghylch cyllidebau gan Lywodraeth Cymru; efallai y bydd yn rhaid i rai o'r prosiectau hyn gael eu cwblhau'n ddiweddarach os na fydd gennym gyllideb ddigonol).
8. Caiff y rhaglen ei rheoli'n dreiglol ac mae angen iddi gael ei chynllunio dros dymor canolig. Fel rheol, mae cynlluniau mawr i leihau llifogydd yn cymryd o leiaf tair neu bedair blynedd i'w cwblhau o'r camau cychwynnol, yna'r broses o werthuso opsiynau a chyflawni gwaith dylunio manwl, ac yna'r gwaith adeiladu. Mae'n bwysig bod unrhyw flwyddyn yn cynnwys cymysgedd o brosiectau sydd wedi cyrraedd camau gwahanol yn y broses o'u cyflawni, a phrosiectau sy'n amrywio o safbwynt eu maint a'u cymhlethdod.
9. Mae hefyd yn bwysig ein bod yn cael cadarnhad cyn gynted ag sy'n bosibl ynghylch cyllidebau ar gyfer y blynyddoedd sydd i ddod. Yn bennaf, Cymorth Grant gan Lywodraeth Cymru yw cyllideb y rhaglen gyfalaf. Yn ystod blynyddoedd blaenorol, mae'r cyllid hwnnw wedi'i ategu gan arian yr Undeb Ewropeaidd (Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru) a chan arian Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru, sef un o gynlluniau Llywodraeth Cymru. Bydd y ddwy ffynhonnell hyn yn dod i ben yn 2015/16, er y gallai rowndiau eraill o gyllid Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru fod ar gael (ond nid oes unrhyw gyhoeddiadau wedi'u gwneud ynglŷn â hynny). Mae'n bosibl y byddwn yn dibynnu'n gyfan gwbl ar Gymorth Grant yn 2016/17, ac mae'n bosibl y bydd y Cymorth Grant yn cael ei leihau y flwyddyn nesaf wrth i holl gyllidebau Llywodraeth Cymru gael eu lleihau. Mae'n debyg y bydd gennym gyllideb lai ar gyfer y Rhaglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd yn 2016/17 o gymharu â blynyddoedd blaenorol, ond mae'n debyg na fyddwn yn gwybod beth yw'r sefyllfa tan yn hwyr iawn ym mlwyddyn ariannol 2015/16.
10. Mae ansicrwydd ynghylch cyllidebau yn cael effaith bellgyrhaeddol ar y gwaith o gynllunio a chyflawni prosiectau a rhaglenni, nid yn unig ar gyfer y blynyddoedd sydd i ddod ond yn awr hefyd. Er enghraifft, yn 2015/16 mae angen i ni wahodd tendrau ar gyfer contractau adeiladu a fydd yn dechrau yn 2016/17, ond ar hyn o bryd nid ydym yn siŵr a fydd gennym gyllideb y flwyddyn nesaf ar gyfer y gwaith adeiladu.
11. Mae'r broses o gymeradwyo pob prosiect yn dilyn ein Cynllun Dirprwyo Ariannol. Mae'n ofynnol i brosiectau sy'n werth mwy na £5 miliwn gael eu cymeradwyo gan ein Prif Weithredwr a chan Lywodraeth Cymru. Mae'n ofynnol i brosiectau sy'n werth rhwng £1 filiwn a £5 miliwn gael eu cymeradwyo gan y Cyfarwyddwr Gweithredol, Gwasanaethau Cenedlaethol.

Camau nesaf

12. Rydym yn parhau i reoli'r rhaglen gyfalaf gystal ag y gallwn, yn wyneb ansicrwydd a risgiau. Byddwn yn cyflwyno papur briffio blynyddol i'r Bwrdd ynglŷn â'r Rhaglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd er mwyn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd am y gwaith sy'n mynd rhagddo.

13. O safbwynt ansicrwydd ynghylch cyllidebau yn y dyfodol, rydym wedi tynnu sylw noddwyr yn Llywodraeth Cymru at y risgiau a'r problemau. Yr hyn yr ydym yn dymuno ei gael yw sicrwydd ynghylch cyllid ar gyfer y tymor canolig, er mwyn i ni allu cynllunio a chyflawni rhaglen waith effeithlon sy'n sicrhau cynifer o ganlyniadau ag sy'n bosibl ac sy'n gwneud y defnydd gorau o arian cyhoeddus. Adeg ysgrifennu'r papur hwn cyn setliadau'r Adolygiad o Wariant, mae'n ddealladwy ei bod yn anodd cael y sicrwydd hwnnw.

Risgiau

14. Mae risgiau ac ansicrwydd yn perthyn i'r rhaglen, sy'n cynnwys yr angen i allu gweld cyllidebau'r dyfodol yn ddigonol er mwyn gallu rheoli'r rhaglen yn y modd mwyaf effeithlon posibl, gan fod prosiectau adeiladu mawr yn ymestyn dros sawl blwyddyn. Byddai mwy o sicrwydd ynghylch cyllidebau a mwy o hyblygrwydd, er enghraifft rhwng blynyddoedd, rhwng prosiectau, a rhwng cyllidebau cyfalaf a refeniw, yn gwella'n sylweddol ein gallu i weithredu rhaglen fwy effeithlon. Yn Lloegr, mae Defra wedi llunio setliad cyllid cyfalaf 6 blynedd ar gyfer cyfalaf gydag Asiantaeth yr Amgylchedd, sy'n ei gwneud yn bosibl i raglen gael ei gweithredu mewn modd mwy effeithlon o lawer.
15. Ceir risgiau ar lefel prosiectau, yn enwedig o safbwynt yr ansicrwydd sy'n gysylltiedig â phrosiectau adeiladu mawr. Mae gan staff Cyfoeth Naturiol Cymru lawer o brofiad o reoli'r risgiau a hanes da o gyflawni gwaith yn unol â'r gyllideb a'r amserlen.

Goblygiadau ariannol

16. Mae heriau ariannol o'n blaen, yn wyneb toriadau tebygol i'n cyllideb. Os na fyddwn yn cael cyllidebau cyfalaf a refeniw digonol, bydd perygl llifogydd i bobl ac eiddo'n cynyddu. Mae'n bwysig bod cyllidebau refeniw, sy'n ariannu gwaith cynnal a chadw arferol a chostau eraill yn ymwneud â staff, yn cyd-fynd â chyllidebau cyfalaf.
17. Ceir risg na fydd cyllidebau cyfalaf yn cael eu defnyddio'n llawn yn ystod y blynyddoedd sydd i ddod os byddwn yn parhau i gael dyraniadau cyfalaf fesul blwyddyn, yn enwedig os caiff dyraniadau'r flwyddyn ganlynol eu pennu'n hwyr iawn yn y flwyddyn flaenorol.

Cyfathrebu

18. Mae gennym sianelau cyfathrebu (a rheoli) da ar gyfer rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r prif randdeiliaid am y Rhaglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd. Rydym yn ceisio cymryd camau parhaus i wella'r wybodaeth yr ydym yn ei rhannu a'r modd yr ydym yn ei chyfleu.

Asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb

19. Nid yw'n berthnasol i'r papur hwn.

Mynegai i'r Atodiadau

Atodiad 1: Y Rhaglen Gyfalaf Rheoli Perygl Llifogydd – crynodeb o'r prosiectau mawr

Atodiad 2: Prosiectau Allweddol Rheoli Perygl Llifogydd 2015-2017